

Strijd tussen Bingelrade en Raath over kerkbezit

DE FAMILIE DUYCKERS uit Raath-Bingelrade heeft veel gedaan voor de stichting en het onderhoud van gebouwen voor de kerkelijke eredienst. Niet alleen in haar woonplaats, maar ook in naburige dorpen, zoals Oirsbeek en Jabeek, gaf zij grote bedragen aan de kerk en voor de armen. In Raath-Bingelrade maakte zij het in 1690 mogelijk dat bij het kasteel een huiskapel werd gebouwd en zij zorgde door het instellen van stichtingen voor het levensonderhoud van de daaraan verbonden rector, voor wie zij ook een huis met tuin beschikbaar stelde. Toen er later in de negentiende eeuw een openbare kapel kwam, heeft zij daarvoor een aanzienlijk bedrag gegeven.

Wel hebben zich herhaaldelijk moeilijkheden voorgedaan met giften voor gestichte diensten en legaten aan de armen, die in vroeger eeuwen aan de parochiekerk van Bingelrade waren geschonken. Toen te Raath een openbare kapel zou worden gebouwd, die dus in tegenstelling met de huiskapel bij het kasteel voor iedereen toegankelijk was, probeerden leden der familie Duyckers sommige schenkingen van de parochie Bingelrade naar de kapel te Raath over te hevelen, wat tot ernstige moeilijkheden heeft geleid.

Dit bracht in 1235 bij het kerkbestuur van Bingelrade nogal beroering te wege. De pastoor ontving op zekere dag een brief van de bisschop over „de ontdek-

king van de rente (opbrengst) van een beneficie (schenking) van de kapel te Raath”, die eigenlijk ten behoeve van de kerk van Bingelrade was gedaan. Het was een schenking van een zekere Gisbertus van Nierbeek, die in 1686 was overleden. Hij had honderd gulden Luiks voor de kerk van Bingelrade, een gelijk bedrag voor de parochie, duizend gulden Luiks voor de armen van Bingelrade na-

gelaten. Maar zijn erfgenaam Gerard Duyckers, drossaard van Amstenrade, had het grootste gedeelte van deze gelden aan Bingelrade ontnomen, om de fundatie voor de bouw van een kapel te Raath te versterken. Dat was in 1698 gebeurd. De kapel te Raath diende alleen „tot sijne commoditeit (gemak)”. Van de rente van het geld werd te Raath in de huiskapel bij het kasteel elke woensdag en zaterdag een mis gelezen. Het legaat, dat Gisbertus aan de armen van Bingelrade had nagelaten, werd nu door het kerkbestuur opgeëist, met inbegrip van de daaruit tussen 1686 en 1838 betaalde renten, waarmee een bedrag van 7400 gulden was gemoeid.

OOK NAKOMELINGEN van Gisbertus

van Nierbeek, die destijds nog in Bingelrade leefden, bemoeiden zich met de zaak. Zij verlangden — en verwezen daartoe naar zijn testament — dat met de wens van de erflater voortaan rekening zou worden gehouden en dat het geld, dat eigenlijk voor Bingelrade bestemd was, niet meer te Raath terecht zou komen. De familie Duyckers heeft zich, ten bate van de openbare kapel,

iets toegeëigend wat haar niet toekwam, verzekerden deze nakomelingen. Dit was een daad te kwader trouw, die geldig kon zijn, ook al was zij verjaard. De werkelijke bedoeling van Gisbertus van Nierbeek werd verduidelijkt aan de hand van een oud sterfregister, dat door pastoor Schils van Bingelrade in 1686 was aangelegd. Hierin stonden alle legaten, die de kerk had ontvangen, opgetekend.

Tijdens de behandeling van dit geschil met de familie Duyckers werd ook een vergelijking getrokken tussen de stand van zaken te Raath en die te Bingelrade. Het gehucht Raath, zo betoogde het kerkbestuur van Bingelrade, is slechts iets groter. Het telt 38 huizen met een totaal van 203 inwoners, tegen Bingel-

rade 32 huizen met 183 inwoners. De huiskapel te Raath was niet toegankelijk voor de bewoners van deze buurtschap. Zij was de privé-kapel der familie Duyckers. De laatste geestelijke, die er aan verbonden was, was rector Jan Cremers die in de zes-en-vijftig jaren, dat hij de kapel dienst deed, er nooit geprekeerd had. Een bevoorrechtiging van Raath was volstrekt niet nodig, want de mensen uit de buurtschap konden even goed naar de kerk in Bingelrade gaan. De afstand was slechts duizend meter of 11 minuten lopen en de weg verkeerde in goede staat. Daarom werd de stichting van een openbare kapel in Raath door niets gerechtvaardigd. Het was de wens van de familie Duyckers, die deze stichting doordreef.

Desondanks kwam de openbare kapel tot stand, zij het ook zonder dat de inkomsten van de kerk te Bingelrade daardoor verminderden. Deze kapel is in 1873 vergroot en tot 1935 blijven bestaan. Toen werd in Bingelrade een nieuwe kerk gebouwd, ongeveer midden in het dorp, eigenlijk nog dichter bij Raath dan bij de plaats waar de oude parochiekerk had gestaan. De oude kerk van Bingelrade en de kapel te Raath die dus van veel jongere datum was zijn toen afgebroken en de gelovigen van beide dorpen komen nu broederlijk (en zusterlijk) naar één en dezelfde kerk.

Limburgsch Journaal